

Rogaland fylkeskommune
firmapost@rogfk.no

Stavanger, 29. april 2019

Dette brevet sendes på vegne av følgende frivillige organisasjoner med i Forum for natur og Friluftsliv (FNF) i Rogaland: *Stavanger Turistforening, Norges Jeger- og Fiskerforbund Rogaland, Naturvernforbundet i Rogaland, Norsk Ornitologisk Forening Rogaland, Norges Speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Rogaland Orienteringskrets, Bratte Rogalands Venner, Syklistenes Landsforening Nord-Jæren og Ryfylke samt Sør-Jæren, Gandsfjorden Seilforening, Stavanger Kajakklubb, Norsk Botanisk Forening av Rogaland, Stavanger Kiteklubb og Sola Brettseilerforening*

FNF er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjoner på fylkesnivå. I Rogaland representerer forumet ca. 60 000 medlemskap. FNF Rogaland har også nettverk for FNF i Stavanger og FNF på Haugalandet.

Høringsuttalelse til Regionalplan Jæren 2050, FASE 1.

Forum for Natur og Friluftsliv i Rogaland (FNF/Forumet) takker for utsatt høringsfrist og for muligheten til å bidra med innspill til Regionalplan Jæren (regionalplanen/planen). FNF er et samarbeidsnettverk bestående av regionale ledd og større organisasjoner med medlemskap på tvers av kommunene og representerer betydelige allmenne interesser. Forumet har, ved koordinatør og flere organisasjoner, deltatt i referansegruppemøter og på scenarieverkstedene. En balansert tilnærming til utfordringene er beskrevet i dette dokumentet, Fase 1. En god del av anbefalingene vi har gitt i møter håper vi å finne igjen i Fase 2, spesielt i reviderte retningslinjer for grønnstruktur og LNF områder.

Regionens innsatsområder skal forankres i bærekraftmålene og er, står det i planen, gjensidig avhengige av hverandre. Det stemmer overens med forskning og føringer nasjonalt og internasjonalt. Vi vil gjerne påpeke betydningen av bærekraftmål 6, 13, 14, og 15 og at disse fungerer sammen som en forutsetning for å oppnå resten av bærekraftmålene. Dette ble bla. presentert på Regjeringens [nettverkssamling for kommunal og regional planlegging](#) 4. – 5. desember i fjor. Vi mener at denne avhengigheten av de miljømessige målene for å kunne oppnå de andre bør understrekes bedre i regionalplanen.

Vi er glad for at naturinteressene er løftet fram bedre i planutkastet men savner fortsatt en erkjennelse av at det er her svaret på våre mest alvorlige utfordringer også ligger. I tillegg til klimakrisen og nødvendige mål for å oppnå nøytralitet ila. planperioden har vi en annen krise som er like alvorlig og presserende. FNs Naturpanel har varslet lansering av sin første hovedrapport 6. mai. Tap av naturmangfold er sammen med klimaendringene den største utfordringen vi står overfor. Vi vet at arealendringer er hovedårsaken til tap av arter, klimaendringer står for langt under 10% av tapene enn så lenge. FNF mener at regionalplanen må ha på plass retningslinjer og redskap som

Forum for
natur og friluftsliv
Rogaland

Gamle Jåttåvågen 67, 4020 Stavanger
rogaland@fnf-nett.no / +47 46850786
www.fnf-nett.no/rogaland
Org. nr.: 998129028

bidrar til at kommunene prioriterer biologisk mangfold og klarer å se sammenheng med de andre bærekraftmålene. En generell observasjon av planutkastet er at ordet natur er utelatt i flere kapitler der det bør fremheves sammen med andre begrep. En 'naturvask' kan være på sin plass. I figuren på s. 15 foreslår vi to til punkt under miljø: Økosystemtjenester og biodiversitet. Videre vil vi kommentere noen av kapitlene:

Innsatsområdene

I disse savner vi at ord for natur kommer med. Nærnatur er essensiell for enklere (og sunn) hverdag. Rogalandsnaturen er et konkurransefortrinn. Livskraftige nabolag er avhengige av nok grønne lunger og store trær. Det samme gjelder levende sentrumsområder. Forslag om endring i figuren s. 29: 'Park og friluftsliv' (dekkes i de andre punktene) kan erstattes med 'Intakt natur og naturopplevelse', legg til 'rent vann' til 'frisk luft'. Godt regionalt samarbeid er bla. avhengig av å erkjenne forskjeller i tilgang til naturområder og naturressurser.

Noen kommentarer til 'Slik gjør vi det'

Areal og transport:

Her savner vi omtale av sjøtransport og Ålgårdbanen. Vi er svært bekymret for fokus på utvidet E39 og at dette kan resultere i svekkelse av Sørlandsbanen. Flere broer og tunneller vil også rukke ved O-visjonene og er i konflikt med naturverdier og friluftsliv inkl. seiling. Transport må over på de myke trafikanters premisser. F.eks. det er fortsatt bilen som blir tatt hensyn til forbi anleggsvirksomhet o.l. Syklister og gående blir ofte overlatt til egen fantasi og risiko. Her trenger vi holdningsendring og nye regler.

Stedsforming:

Konsekvenser ved sentralisering og fortetting må undersøkes. Vi må se på hva dette betyr for de nære park- og naturområdene. FNF mener det er viktig at retningslinjer tar for seg bevaring av de grønne 'frimerkene' som enda flere nå skal dele. Det bør legges opp til føringer for omregulering *til* grønnstruktur og sørge for erstatningsområder når noe går tapt, mao. mål om areal/naturnøytralitet. Planens Fase 2 må belyse målkonfliktene mellom fortetting og tilgang til nære naturområder. Hvordan kan vi sikre de små gjenværende områdene og sørge for at de blir en del av den helhetlige grønnstrukturen?

Bolig og bokvalitet:

Ved Fase 2 bør lysforhold inn i retningslinjene, også naturbaserte løsninger for f.eks. avrenning men også slik at vi oppnår 'hoppsteiner' for arter gjennom boligområder.

Gode uteområder:

Igjen, Fase 2 skal ta for seg nye retningslinjer og da mener vi at bevaring av vill natur (selv de aller minste) og etablering av nye parker i tidligere industri/bebygde-områder må prioriteres. Grønn By er i gang med å se på hva gode uteområder betyr. FNF vil gjerne bidra i dette arbeidet.

Blågrønne strukturer:

Vi mener det er på tide å vurdere mekanismer for å få på plass markagrensener som er mer forpliktende enn arealplaner og hensynssoner. Markalover for andre deler av landet i tillegg til Oslo området har blitt etterspurt på Stortinget og vi støtter ideen om en slik mulighet. Kommuneplanarbeidet i Sandnes det siste året har vist hvor prekær situasjonen er. FNF ønsker en god dialog om LNF områdene og hvor en grønn grense bør gå. Det er svært viktig for friluftsliv og

naturopplevelse at landbruket og kulturlandskapet er en del av helheten. Vi forstår frustrasjonene ved tap av områder til arealkrevende industri og transport og ser langsiktig grense for landbruk som et viktig bidrag for også å beskytte den regionale grønnstrukturen.

FNF savner en oppdatert plan for sikring av friluftslivsområder. Dette bør være med blant tiltak i planen og friluftsråd og organisasjoner kan gi innspill.

Livet på land og under vann, naturens egenverdi og vårt livsgrunnlag, er grunnleggende for de andre bærekraftmålene. Vi må derfor være enda strengere framover med omdisponering av arealer, da spesielt intakt og gammel natur. Det blir nå forbudt med nydyrking av myr. Vi mener at enhver omdisponering av og inngrep i myr og annen våtmark og vannressurser må bli svært vanskelig. Miljødirektoratet har i disse dager lansert verktøy slik at kommunene kan selv budsjettere og føre klimaregnskap over skog- og andre arealbruksendringer, inkl. i vann. Metodikken er banebrytende i verdenssammenheng. Bistand til kommunene i hvordan dette skal brukes er vel en del av fylkeskommunens oppgave og bør fremheves i regionalplanens Fase 2. Vi vil også påpeke at industriområder, slik som Vardafjell vindkraftverk, må kartfestes og alle strukturer og veier må kartfestes og utslippene fra inngrepene må regnes med i kommunenes klimaregnskap.

Et annet redskap lansert av Regjeringen er metodikk for kartlegging av Naturtyper i Norge (NiN), med mål om å lage et økologisk grunnkart for Norge. I følge Miljødirektoratet er vi godt i gang men så vidt FNF forstår vil det ta alt for lang tid dersom vi virkelig skal få et godt nok redskap for arealplanleggingen. Skal vi kunne regulere best egnede områder, uansett hensikt, må vi først ha kunnskap. Vi oppfordrer fylkeskommunen, bla. via regionalplanprosessene, å prioritere NiN kartleggingen. Vi foreslår at en prioritert liste bør følge ved planen, oppdateres årlig og oversendes fylkesmannen. Tidligere har vi bedt om at 'restarealene' på Jæren blir oppdatert og at disse sikres. Dette kan kanskje også inngå i NiN arbeidet? Vi vil også minne om at kartlegging og verdsetting av friluftsliv må ferdiggjøres. Det er stort press på områdene i Rogaland, ikke minst grunnet vindkraftutbygging der klatrefelt ødelegges, turveier stenges, bekker er tilslammet og eldgamle tråkk og stier er blitt borte.

Vi vet at det er en balansegang men skal økosystemer og landskap ivaretas, har det konsekvenser for arealpolitikken i kommunene. Det er derfor ekstra viktig at retningslinjer for friluftsliv og naturverdier er forpliktende. Konkrete og tydelige føringer må bli en del av Fase 2, slik vi tolker inndelingen av planarbeidet.

FNF Rogaland ønsker lykke til og ser fram til å bidra videre.

Med vennlig hilsen
for FNF i Rogaland

Emily L. Halvorsen
Koordinator

Kopi:
Fylkesmannen i Rogaland

